

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий інститут журналістики

Кафедра кіно- і телемистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора

навчально-виховної роботи

Віталій КОРНЄСВ

17 бересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Аудіовізуальна специфіка телевізійного мовлення

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

02 Культура і мистецтво

21 Аудіовізуальне мистецтво і виробництво
перший, бакалавр
Ведучий програм телебачення
обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022 / 2023
Семестр	3/4
Кількість кредитів ECTS	8
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

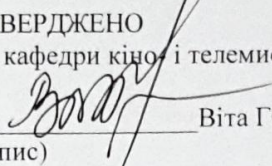
Викладачі: **Порожна Світлана Геннадіївна**, викладач
кафедри кіно- і телемистецтва;

Лінартович Дмитро Костянтинвич, асистент кафедри
кіно-і телемистецтва

Пролонговано: на 20_/20_ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
на 20_/20_ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
на 20_/20_ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

КИЇВ – 2022

Розробники: **Порожна Світлана Геннадіївна**, викладач кафедри кіно-і телемистецтва
Лінартович Дмитро Костянтинвич, асистент кафедри кіно-і телемистецтва

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри кіно-і телемистецтва

Віта ГОЯН
(підпис)

Протокол № 13 від «24» червня 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту журналістики

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії Анастасія ВОЛОБУЄВА

1. Мета дисципліни – дати студентам основні теоретичні знання дикторської майстерності та постановки голосу, виробити у них уміння та навички володіння дихальним і голосовим апаратом, сформувані необхідні навички правильного діафрагмального дихання і голосоутворення, навчити уникнути голосових небезпек, характерних для працівників голосових професій, навчити наполегливо працювати над технікою й виразністю мови диктора та ведучого програм телебачення.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1.Знати:

- історію формування професійних навичок роботи диктора та ведучого програм телебачення;
- будову дихального і мовного апаратів;
- специфіку телевізійного повідомлення в системі засобів масової комунікації;
- методологічні засади майстерності телевізійного виступу.

3. Анотація навчальної дисципліни. У процесі вивчення обов’язкової навчальної дисципліни «Аудіовізуальна специфіка телевізійного мовлення», яка розрахована на 3-4-й семестри, студенти набудуть відповідних практичних і теоретичних умінь і навичок, ознайомляться зі специфікою телевізійного мовлення, технікою володіння голосом, інтонацією, тембральною образністю. Навчальна дисципліна має за мету: ознайомлення з загальною культурою, логічності й образності мови, творчої уяви та образного мислення, вольового, опорного посилення звуку, емоційного запалу, а також виховання мовного слуху. Застосування професійних понять і професійної термінології дозволить майбутнім фахівцям глибше зрозуміти обрану професію; набути відповідних теоретичних знань і практичних навичок у розвитку професійних якостей майбутнього фахівця кіно і телебачення.

4. Завдання (навчальні цілі):

Розкрити основні вимоги, закономірності, принципи, правила і навички з яких складається аудіовізуальна специфіка телевізійного мовлення та професійна діяльність ведучого програм телебачення.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей

ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

ЗК016. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ФК06. Здатність здійснювати професійну діяльність із застосуванням сучасних досягнень теорії та методології аудіовізуального мистецтва та виробництва з урахуванням широкого спектру міждисциплінарних зв’язків.

ФК11. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень аудіовізуальної культури.

ФК13. Здатність здійснювати та підтримувати зв’язок із засобами масової інформації з метою просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень аудіовізуального мистецтва, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

5. Результати навчання змістової частини дисципліни:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та <u>пороговий</u> критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
PH 1.1.	<i>Знати історію формування професійних навичок роботи ведучого програм телебачення</i>	<i>Лекція, практична робота, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь екзамен</i>	5

PH 1.2.	<i>Знати основні операції з логічного аналізу текстів та інтонаційної будови усного повідомлення</i>	<i>Практична робота, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь</i>	<i>10</i>
PH 1.3.	<i>Знати принципи акторських технік і практичне їх використання у роботі телеведучого</i>	<i>Лекція, практична робота, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь МКР</i>	<i>5</i>
PH 2.1.	<i>Мати теоретичні знання і практичну техніку і вміння правильно використовувати мовленнєве дихання</i>	<i>Лекція, практична робота, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь екзамен</i>	<i>10</i>
PH 2.2.	<i>Вміти шукати інформацію, аналізувати дані, застосовувати технології. Працювати над текстом для дикторської начитки і створювати новостійне текстове повідомлення орієнтуючись на власний досвід</i>	<i>Лекція, практична робота, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь МКР</i>	<i>5</i>
PH 2.3.	<i>Вміти професійно застосовувати навички роботи над собою</i>	<i>Практична робота, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь</i>	<i>10</i>
PH 3.1.	<i>Самостійно готувати і проводити публічний виступ</i>	<i>Лекція, практична робота, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь</i>	<i>5</i>
PH 3.2.	<i>Комунікувати з творчим колективом</i>	<i>Практична робота, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь</i>	<i>5</i>
PH 3.3.	<i>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</i>	<i>Практична робота, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь Екзамен МКР</i>	<i>10</i>
PH 3.4.	<i>Виявляти, ставити та вирішувати проблеми які виникають у ході творчого процесу</i>	<i>Практична робота, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь</i>	<i>5</i>
PH 4.1.	<i>Професійно застосовувати навички роботи над собою у знімальному павільйоні та учбовій радіостудії</i>	<i>Практична робота, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь МКР</i>	<i>10</i>
PH 4.2.	<i>Виявляти ініціативу та підприємливість</i>	<i>Практична робота, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь</i>	<i>10</i>
PH 4.3.	<i>Оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, адаптація та дія в новій ситуації</i>	<i>Практична робота, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь, екзамен</i>	<i>10</i>
	<i>Разом</i>			<i>100%</i>

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код) результати												
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	3.4	4.1	4.2	4.3
ПРН1. Володіти методами та прийомами редакторсько-сценарної творчо-виробничої діяльності при створенні (виробництві) аудіовізуальних творів.	+		+	+		+		+				+	
ПРН5. Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.	+		+		+		+		+			+	
ПРН6. Створювати драматургічну концепцію та сценарій різних видів, жанрів, стилів.		+			+				+		+	+	
ПРН9. Планувати і організувати роботу колективу для виконання професійних завдань.	+		+	+		+	+			+			
ПРН10. Оформлювати виробничу документацію (заявка, календарно-постановочний план, кошторис тощо)			+				+	+					+
ПРН11. Знати, розуміти і використовувати у професійній діяльності концептуально-видові та стилістичні стандарти телевізійного ефіру, вимоги до особливості роботи у прямому ефірі, підготовки телевізійних програм різних жанрів.		+				+					+		
ПРН14. Вміти підтримувати зв'язок із засобами масової інформації з метою просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень аудіовізуального мистецтва.	+					+	+		+			+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

Контроль знань студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Впродовж двох семестрів 43 % відводиться на аудиторне навчання (лекції, лабораторні, модульні контрольні роботи, екзамен), 57 % на самостійну роботу. За два семестри студент максимально може набрати 100 балів (30 балів у сьомому і 30 балів у восьмому семестрах, 40 балів – екзамен), рекомендований мінімум – 36 балів.

Роботи за період навчання	Кількість балів за період навчання			
	3 семестр		4 семестр	
	Min – 18 балів	Max – 30 балів	Min – 18 балів	Max – 30 балів
Усна відповідь Парвктична робота	$8 \times 1 = 8$	$10 \times 1 = 10$	$8 \times 1 = 8$	$10 \times 1 = 10$
Самостійна робота	$5 \times 1 = 5$	$5 \times 2 = 10$	$5 \times 1 = 5$	$5 \times 2 = 10$
Модульна контрольна робота(МКР)	$1 \times 5 = 5$	$1 \times 10 = 10$	$1 \times 5 = 5$	$1 \times 10 = 10$
Загальна оцінка за період навчання				
Екзамен			24	40

Критерії оцінювання:

Усна відповідь, лабораторна робота:

Передбачає заняття у 3 і 4 семестрах в навчальних телестудіях перед знімальною камерою, разом з керівником творчої майстерні працює над пластикою тіла і мовою. У ході заняття студент отримує запитання і дає на них усні відповіді.

Самостійна робота:

Упродовж 3 і 4 семестру студент працює у навчальних телестудіях Інституту, практичні заняття мають на меті опрацювання усіх тем за змістовими модулями. Кожного заняття студент забирає відзнятий матеріал і працює з ним самостійно удосконалюючи власні навички. На кожному наступному занятті студент демонструє пророблену самостійну роботу. Кінцевий варіант відзнятого матеріалу у телестудії, або самостійно, подається на цифровому носії на модульну контрольну роботу.

Оцінювання проекту: максимальна кількість балів – 30, що складаються з таких компонентів:

- чітко розписана концепція відеопроєкту, що всебічно враховує літературний сценарій, режисерський, рокадрування – 5 балів;
- правильність зйомки – 5 балів;
- оригінальність виконання та оформлення – 5 балів;
- майстерність презентації – 5 балів;
- грамотність (граматика, пунктуація, стилістика), робота у кадрі – 5 балів. Якщо більше 5 помилок – проєкт НЕ оцінюється;
- вчасне подання роботи на кафедру кіно-і телемистецтва – 5 балів, невчасне подання роботи – 3 бали.

МКР: Загальна оцінка за семестр складається із балів отриманих за аудиторну роботу (яка синтезує і самостійну роботу з опрацювання теоретичного матеріалу для підготовки до практичної роботи: усні відповіді, практичні заняття, презентація відео робіт (самостійна робота)

Усі види робіт за 3-4 семестри мають у підсумку:

- у максимальному вимірі 60 балів,
- у мінімальному вимірі 36 балів.

У разі відсутності на лабораторному занятті студент має відпрацювати завдання.

Підсумкове оцінювання:

Іспит у письмовій формі: – 24/40 балів.

Іспит:

40-35 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати;

34-30 балів – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, розкриває зміст поставленого завдання, допускаються несуттєві неточності;

29-24 бали – загалом володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

23-1 бал – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань; має суттєві помилки в роботі; демонструє несамостійність у виконанні завдань.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкового оцінювання (іспиту). Допуск до іспиту передбачає успішне виконання студентом завдань і роботу впродовж усього семестру.

Отже, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 36, максимум 60 балів) та підсумкового оцінювання – іспиту (мінімум 24, максимум 40 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

Схема формування оцінки у 3 семестрі:

У першому семестрі дисципліна структурно складається з 2 змістових модулів (частин): змістовий модуль I «Культура екранної мови та спілкування» та змістовий модуль II «Жанри телебачення». У кінці третього семестру проводиться модульна контрольна робота. За підсумками третього семестру студент може набрати максимально 30 балів.

Схема формування оцінки у 4 семестрі:

У четвертому семестрі дисципліна структурно складається також з двох змістових модулів: змістового модулю III: «Культура екранної мови та спілкування у телевізійних жанрах» та змістового модулю IV «Культура пластичного екранного образу». У кінці семестру проводиться обов'язкова модульна контрольна робота. За підсумками четвертого семестру студент може набрати максимально 30 балів.

За підсумками двох семестрів студент може набрати максимально 100 балів, з яких мінімально 40 % (40 балів), максимально 60 % (60 балів) додаються до балів, отриманих у першому семестрі.

За виконання навчальної програми (оцінювання аудиторних завдань і самостійної роботи) студент має отримати впродовж семестру не менше 20 балів (рекомендований мінімум складає 36 балів). Мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових – 24 бали.

Студент, який набрав сумарно меншу кількість балів, ніж критично-розрахунковий мінімум 20 балів до складання екзамену не допускається.

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.2. Організація оцінювання:

У курсі передбачено 4 змістові частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарських, практичних робіт. Лекції, семінарські заняття проводяться у спеціально обладнаних аудиторіях з використання інтерактивних методів навчання. Практичні заняття проводяться у навчальних телестудіях Інституту.

Упродовж семестру після лекційних занять із відповідних тем проводяться практичні заняття, на яких здійснюється оцінювання відповідно до видів робіт та форм контролю, описаних у п. 7.1.

Завершується дисципліна екзаменом. Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критично-розрахунковий мінімум – 36 балів, до складання іспиту не допускаються. Для студентів, які упродовж семестру не досягли рубіжного рівня оцінки (36 балів), для одержання допуску до іспиту необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми у вигляді відеоробіт та здати/надіслати їх електронною поштою викладачу, що проводить лабораторні заняття. Максимальна оцінка за додаткові форми оцінювання не може перевищувати 40 % підсумкової оцінки (до 40 балів за 100-бальною шкалою).

Семестрову підсумкову оцінку формують бали, отримані студентом у процесі виконання вказаних видів і форм навчання та отримані на іспиті. Максимальний розподіл здійснюється за таким алгоритмом: 60 балів (60 %) – семестровий контроль і 40 балів (40 %) – іспит. Якщо студент на іспиті набрав менше, ніж 24 бали (тобто 60 % від 40 балів, відведених на іспит), то вони не додаються до семестрової оцінки незалежно від кількості балів, отриманих під час семестру, а в екзаменаційній відомості у графі «підсумкова оцінка з дисципліни» вказується лише кількість балів, отриманих під час семестру.

Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно з можливістю повторного складання / Fail	35-59
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни / Fail	0-34

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекційних та практичних занять, консультацій і самостійної роботи

3 семестр

Назви тем та змістових модулів	Кількість годин, відведених на:			
	Лекції	Консультації	Практичні заняття	Самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.				
Культура екранної мови та спілкування				
<i>ТЕМА 1. Дихання та голос</i>	4	2	12	20
<i>ТЕМА 2. Дикція. Орфоенія</i>	6	2	12	20
<i>ТЕМА 3. Правило орфоенії та чіткої дикції в умовах сценічного діяння.</i>	4	2	10	20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.				
Жанри телебачення				
<i>ТЕМА 4. Новини</i>	4	2	16	20
<i>ТЕМА 5. Ток-шоу</i>	4		16	20
<i>ТЕМА 6. Аналітика</i>	6		16	20
Модульна контрольна робота			2	
<i>Разом за 3-й семестр</i>	28	8	84	120
<u>4 семестр</u>				
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.				
Культура екранної мови та спілкування у телевізійних жанрах				
<i>ТЕМА 7. Соціально-культурне значення образу людини в кадрі (бесіда)</i>	4		8	12
<i>ТЕМА 8. Культура телевізійної мови (інтерв'ю, портретне інтерв'ю)</i>	4		10	12
<i>ТЕМА 9. Мовно-інтонаційні особливості різних жанрів телебачення (репортаж)</i>	4		8	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.				
Культура пластичного екранного образу				
<i>ТЕМА 10. Пластичний образ людини в кадрі як суспільно-мистецьке явище</i>	4	2	6	12
<i>ТЕМА 11. Етикет мовно-пластичної поведінки в кадрі</i>	4		6	12
Модульна контрольна робота			2	
<i>Разом за 4-й семестр</i>	20	-	40	60
<i>Разом за дисципліну – 360 год.</i>	48	8	124	180

Загальний обсяг - 360 год.

Лекції - 48 год.

Консультації – 8 год.

Практичні заняття –124 год.

Самостійної роботи - 180 год.

9. Рекомендована література

Основна

1. Безручко О.В., Десятник Г.О., Іщенко М.С., Полешко С.М., Порожна С.Г. Майстерність телевізійного ведучого як навчальна дисципліна та методика її викладання: навчальний посібник – К. КиМУ, 2015. – 431 с.
2. Гоян В., Порожна С. Техніка екранного мовлення: чистомовки: Навч. посібник. К.: Інститут журналістики, 2019. 54 с.
3. Гоян В.В. Телебачення як вид журналістської творчості: візуально-вербальні компоненти екранної комунікації: дис. ... д-ра наук із соціальних комунікацій: 27.00.01. Київ, 2011. 444 с.
4. Десятник Г., Полешко С. Особливості роботи ведучого в розважальних і рекламних телевізійних програмах. *Історія, теорія і практика екранних мистецтв, театру, засобів масової комунікації, медіа педагогіки* : колективна монографія [наук. ред. : О.В. Безручко]. К. : КиМУ, 2015. Т. 1. С. 26–52.
5. Десятник Г.О., Полешко С.М. Професія: телевізійний ведучий : тексти лекцій та практичні вправи. К. : Вид-во Інституту журналістики КНУ, 2016. 173 с.
6. Джолос О.В. Ранкові програми на українських телеканалах. *Researchgate*. 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/350441786_RANKOVI_PROGRAMI_NA_UKRAINSKIH_TELEKANALAH (дата звернення: 25.11.2021).
7. Зирін О. А. Телебачення видовищ в Україні: реалії сучасного стану. *Культура і мистецтво у сучасному світі*. 2003. Вип. 4. С. 126–132.
8. Мисечко А.О. Нові тренди у подачі інформаційної телевізійної програми в Україні. *Екранознавство*. 2019. Вип. 3. С. 138–149.
9. Пономаренко Л.Г., Мисечко А. Підготовка телевізійних програм розважальної тематики як складова онлайн-навчання. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2021. № 4. С. 37-43.
10. Телевізійна та радіокомунікація: історія, теорія, новітні практики: підручник / В.В. Лизанчук, І.В. Крупський, О.М. Білоус та ін.; за ред. д-ра філол. наук, проф. В.В. Лизанчука. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 420 с.

Додаткова

1. Макущенко М.О. Розважальна складова в новинах на телебаченні: сучасні реалії. *Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия: Филология. Социальные коммуникации*. 2008. №4. Т.25 (64). Ч. №1. С.24–31.
2. Мисечко А.О. Інформаційна телепрограма в Україні: традиції і трансформації: дис. ... к.н. із соц. ком.: 27.00.01. Київ, 2016. 302 с.
3. Мисечко А.О. Трансформація творчості ведучого в розважальних програмах українського телебачення. *Екранознавство*. 2020. Вип.4. С. 84-88.
4. Муленко Ю.В. Розважальні програми на українському телебаченні. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. 2015. Вип. 67. С. 68-71.
5. Недо А.О. Розважальний характер сучасного телебачення: перспективи та тенденції. *Science Rise*. 2016. № 4(1). С. 39–43.
6. Пенчук І. Л. Телебачення для дітей в Україні: інформаційно-емоційний та змістовно-тематичний потенціал: автореф. дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій: 27.00.04. Запоріжжя, 2012. 40 с.
7. Прикидько О. М. Образ та типи ведучого інформаційної онлайн-телепрограми. *International Collection of scientific proceedings. European Cooperation*. 2016. № 9. Р. 64–69.
8. Рогова Т. А. Іміджеві характеристики ведучого інформаційно-розважальних телепрограм України: канд. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.01. Київ, 2015. 264 с.
9. Снурнікова Ю.М. Новини з перцем та бульбашками: інфотейнмент на сучасному українському інформаційному телебаченні. *Вісник ХДАК*. 2011. Вип. 33. С. 211–220.
10. Трегуб А.М. Образ телевізійного ведучого як інструмент персоналізації експертних програм. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2018. № 3. С. 56–60.

11. Шальман Т.М. Ранкові інформаційно-розважальні телепередачі як один зі складників сучасного медіапростору. *Наукові записки Інституту журналістики*: наук. збірник. 2012. Т. 48. Лип. – верес. С. 152–154.
12. Щербина Ю.В. Порівняльна характеристика розважальних шоу на телеканалах США та України. *Наукові записки Інституту журналістики*: наук. збірник. 2013. Т. 51. Квіт. – черв. С. 96–100.
13. Юсипович А.В. Типи програм розважального телебачення України. *Наукові записки Інституту журналістики*: наук. збірник. 2006. Т. 24. С. 63–68.

10. Інформаційні ресурси:

Інтернет-ресурси

11. Данькова Н. Інформуй розважаючи чи розважай не інформуючи? *Детектор медіа*. 2011. URL: <https://detector.media/production/article/64447/2011-07-20-informuy-rozvazhayuchy-chy-rozvazhay-ne-informuyuchy/>.
1. Культура мови. https://l-ponomar.com/category/kultura_movy.
2. Лисак Б. Як покращити дикцію: рекомендації та вправи. <https://happymonday.ua/yak-pokrashhyty-dyktsiyu-rekomendatsiyi-ta-vpravu>.
12. Лубчак В. Алла Мазур: «Ми не претендуємо на абсолютну об'єктивність». *День*. 2013. URL: <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/media/alla-mazur-mi-ne-pretenduiemo-na-absolyutnu-objektivnist>.
3. Майстер-клас Алли Самойленко «Як потрапити в кіно?» <https://www.youtube.com/watch?v=dO4bvZG1rF0>.
4. Сценічна мова та дикторська майстерність: комплексні вправи від Софії Козуб / Star City/ <https://www.youtube.com/watch?v=uAN2Lga2XH0>.
5. Сценічна мова. Красива вимова українською. <https://www.youtube.com/watch?v=DAAFm5YgDVk>.
6. Сценічне мовлення – основа роботи над аудіокнигою. <http://yunpress.kiev.ua/news/scenichne-movlennia>.
7. Transmedia Storytelling: Narrative worlds, emerging technologies, and global audiences. UNSW Sydney (The University of New South Wales). <https://www.coursera.org/learn/transmedia-storytelling>.